

πεν ἡ "Ελσα τοποθετοῦσα ἔδραν ἀπέναντι τῆς εἰκόνας καὶ ἀποσύρουσα μετὰ προσοχῆς τὸ πα-
νὸν τὸ καλύπτον αὐτὴν.

— "Ομιλήσε, πατέρα" εἰπὲ μίαν μόνον λέξιν·
μίαν λέξιν! ἀνέκραξεν ἡ "Ελσα κάτωχρος καὶ
περίτρομος διὰ τὴν παρατεινομένην σιγὴν του.

"Ομιλήσε, ὀμιλήσε! μίαν μόνον λέξιν, πατέρα μου!

— Ἄγγελος . . . ἐξ οὐρανοῦ . . . ἔκαμε . . .
τοῦτο, εἶπεν ὁ γέρον ζωγράφος κατάπληκτος
καὶ μὲ διακεκομμένην φράσιν, ἄγγελος, ὅστις
εἰσήκουσε τὰς προσευχάς μου.

Καὶ λυγροὶ ἐπνιγον τὰς λέξεις του.

— Ἀσμονεῖς, πατέρα, πόσον προχωρημένη
ἦτο ἡ εἰκὼν σου, ἐψέλλισεν ἡ "Ελσα.

"Οχι, παιδί μου, δὲν λησμονῶ. Τὸ φόρεμα
τῆς ἀγίας Ἐλισάβετ δὲν εἶνε ἔργον μου· ἡ χεὶρ
μου οὐδέποτε ἐζωγράφησε τὸ κυανοῦν αὐτὸ
χρῶμα. Ἀς εὐχαριστήσωμεν τὸν Θεόν, προσέ-
θηκεν ὁ γέρον, καὶ γονυπετήσας καὶ σταυρώσας
τὰς χεῖρας ἔκλινε τὴν λευκότριχα κεφαλὴν του
καὶ προσηυχήθη.

Ἡ "Ελσα ἐγονυπέτησε πλησίον του, καὶ ἡ
καρδιά της ἐξεχειλίζεν ἐξ εὐγνωμοσύνης.

— Καμμίαν ἡμέραν, ἐψιθύρισε καθ' ἑαυτήν,
θὰ τοῦ τὰ εἰπῶ ὅλα—καμμίαν ἡμέραν, ὅταν θὰ
εἶνε ἰσχυρός, ὥστε νὰ ἀνθέξῃ.

Ὁκτῶ ἡμέρας μετὰ ταῦτα ὁ κ. Φελσεγγάμ-
μερ καὶ ἡ θυγάτηρ του παρίσταντο εἰς τὰ ἐγκαί-
νια τῆς ἐκκλησίας τῆς ἀγίας Ἐλισάβετ· οἱ δ' ἐν
αὐτῇ συνηθροισμένοι προσκυνηταὶ ἐθεῶντο εὐλα-
βῶς ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς ἀγίας τραπέζης τὸ ἔργον
τοῦ γέροντος ζωγράφου.

"Ἀπειρα ἦσαν τὰ συγχαρητήρια ἅτινα τὸ πλη-
θος ἐπέδωψεν εἰς τὸν πατέρα καὶ τὴν θυγα-
τέρα του· ἐν τούτοις ὅχι· ὀλίγοι ἠπόρουν ὅτι ἐν
τῷ μέσῳ τοσαύτης εὐφροσύνης ἡ "Ελσα διετῆρει
ἥθος σοβαρόν, ὅπερ προφανῶς ἦκιστα συνεβίβα-
ζεν πρὸς τὴν περίστασιν.

Υπῆρχεν ὁμοιὰ μετὰ τῶν παρισταμένων εἰς
ὅστις δὲν ἐξεπλήσσειτο, καὶ αὐτὸς ἦτο ὁ γέρον
ἱερεὺς τῆς ἐνορίας, ὅστις εἶχε γνωρίσῃ τὴν "Ελ-
σαν ἐκ παιδικῆς ἡλικίας, καὶ εἰς τὸν ὅποιον εἶχεν
αὐτὴ ἀπευθυνθῇ ὅπως τοῦ ζητήσῃ συμβουλὴν καὶ
παράμυθιον.

— Ἀγαθὸν μου τέκνον, τῆς εἶχεν εἰπῇ ὁ ἐρημέ-
ριος, κράτησε ἀκόμη τὴν γλῶσσάν σου· ἡ ἀπάτη
σου, ὅπως τὴν ὀνομάξεις, ἔσωσεν ἴσως τὴν ζωὴν
τοῦ πατρός σου, καὶ ἀναντιρρήτως ἐπρομήθευσεν
ὥραϊαν εἰκόνα εἰς τὴν ἐκκλησίαν μας. Δὲν εἶνε
ἀνάγκη νὰ εἴπῃς εἰς τὸν γέροντα ὅτι μέγα μέρος
τῆς εἰκόνας, διὰ τὴν ὁποίαν τόσον δικαίως ὑπε-
ρηφανεύεται, δὲν εἶνε ἔργον ἰδικόν του, ἀλλὰ τῆς
κύρης του¹.

E. EDMONDS

¹ Τὸ χαριτωμένον τοῦτο διήγημα τῆς γνωστῆς ἑλληνο-
μαθοῦς Ἀγγλίδος συγγραφέως κυρίας Ἐλισάβετ "Εδμονδς,
μετεφράσθη ἐκ τοῦ ἑγκρίτου περιοδικοῦ The Eastern and
Western Review ὅπου τελευταῖον ἐδημοσιεύθη.

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΗΧΩ

Ἡ ἐκτάκτως θερμὴ ὑποστήριξις, τὴν ὁποίαν
παρέχει φέτος εἰς τὸ ἑλληνικὸν θέατρον τὸ κοινὸν
τῆς πρωτεύουσας, εἶνε φαινόμενον δεσμεῦον τὴν
προσοχὴν καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ κινεῖ τὰς σκέψεις τοῦ
χρονογράφου. Τρία εἶνε τὰ κυριώτερα θερινὰ μας
κέντρα. Εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Ὁμοιοῦς βα-
σιλεύει ὁ Παντόπουλος· ἐν τῷ κομφῷ θεάτρῳ
τῶν Ὀλυμπίων ἐπῆξαν τὴν πλουσίαν σκηναὴν
τῶν οἱ ἀδελφοὶ Ταβουλάραι· καὶ εἰς τὸν Παρά-
δεισον ἐγκαθιδρύθη ὁ ὑπὸ τὴν κυρίαν Εὐαγγε-
λίαν Παρασκευοπούλου νεότευκτος θίασος. Ἄμα
τῇ ἐσπέρᾳ, τῇ δροσερᾷ ἀττικῇ ἐσπέρᾳ, μετὰ τὸν
ὅχι ἀκόμη ἀφόρητον τῆς ἡμέρας καύσωνα, ἀρχί-
ζουσι νὰ κυκλοφορῶσι ζωηρῶς ἐπάνω-κάτω τὰ
τράμ καὶ τὰ λεωφορεῖα κατὰμεστα κόσμου, ἀνδρῶν
καὶ γυναικῶν καὶ παιδίων, τῶν πολυπληθῶν θαμώ-
νων καὶ ὑποστηρικτῶν τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς, τοὺς
ὁποίους μεταφέρουσιν εἰς τὰ διάφορα θεάματα. Ὁ
Παντόπουλος καὶ ἡ Παρασκευοπούλου ἐλκύουσι
συνήθως τοὺς περισσοτέρους· οἱ Ταβουλάραι τοὺς
ἐκλεκτοτέρους· Μικρὰ μόνον καὶ ἀσήμαντος ὁμάς
εὐρωπαϊζόντων καταβαίνουσι τακτικῶς καὶ φανατι-
κῶς καθ' ἑκάστην εἰς τὸ Φάληρον, ὅπου παρακο-
λουθοῦσι τὰς παρῳδίας τῆς γαλλικῆς ὑπερέττας ἢ
ἀναπνεύουσι τὴν θαλασσίαν αὐραν, διασκορπιζόμενοι
ἀνὰ τὴν ἀκτὴν. Οἱ μένοντες ὅμως εἰς τὸ πολυθρό-
νον καὶ καταφώτιστον Ἄστν, ὅπου ἡ περὶ τὸ
Ζάππειον ἑκτασίς, ἡ κυρίως συγκαταζομένη, παρέχει
καθ' ἑκάστην νύκτα, ὡς ἐκ τῶν ἀπείρων φώτων, τὸ
μεγαλοπρεπὲς πανόραμα λιμένος εὐρυτάτου, — οἱ
μένοντες εἶνε πάντοτε οἱ περισσότεροι, ἢ σκηπτου-
χος μεσαία τάξις, ἡ ἀγνὴ καρδιά τῆς πόλεως, ἡ
μὴ παύσασα νὰ πάλῃ ὀλίγον καὶ ὑπὲρ τοῦ ἔθني-
κοῦ ἰδανικοῦ. Αὐτοὶ ἐννοοῦσι νὰ ὑποστηρίξωσι
τὸ θέατρόν μας. Σήμερον ἡ ἀπόλαυσις τῶν πιθα-
νὸν νὰπέχῃ πολὺ τοῦ τελείου, ἀλλὰ νομίζεις ὅτι
τοὺς συγκρατεῖ ἐκεῖ σταθερῶς ἠνωμένους καὶ ἐν-
θους χειρακροτοῦντας ἡ μουσικὴ ἑλλπῆς περὶ τοῦ
μέλλοντος. Ὡς νὰ ἤξευραν ὅτι ἂν δὲν κἀμουν
αὐτό, οὐδέποτε θάνασθηθῇ ἡ ἑλληνικὴ σκηναὴ, καὶ
ὡς νὰ κατενόουν πόσον μεγάλη θὰ ἦτο ἡ τοιαύτη
ζημία, παραβλέπουσι καὶ συγχωροῦν τόρα τὰς ἐλ-
λείψεις, ἐν ᾗ ἐξαιροῦν καὶ ὑποστηρίζουν καὶ ποτί-
ζουν, ὅπου ἂν διακρίνουν τὸ σπέρμα τῆς ἀρετῆς.

★

Ἀλλὰ δὲν εἶνε δίκαιον νὰ φανῶ αὐστηρὸς πρὸς
τοὺς ἑλληνας ἠθοποιούς, μολονότι ἐν τῷ συνόλῳ τῶν
εἶνε κατώτεροι πάσης κρίσεως. Μέχρι τινὸς δὲν
ἐτύγχανον οὐδεμιᾶς ὑποστηρίξεως, ἀκόμη δὲ εἶνε
στερημένοι πάσης φροντίδος. Οἱ περισσότεροι εἶνε
ἀγράμματοι καὶ τεχνικῶς ἀστοιχείωτοι. Δὲν ἐπά-
τησαν τὴν φιλίαν δραματικῆς σχολῆς, δὲν ἐγνώρι-
σαν ποτὲ συμβουλὴν εἰλικρινῇ καὶ ὀδηγίαν περὶ
σμένην, δὲν ἔτυχον διευθύνσεως ἀξίας τοῦ ὀνόματος,
θεατρικῆς διευθύνσεως, ἢ ὁποῖα νὰ ἐκλέγῃ τὰ ἔργα,
νὰ διανέμῃ καταλλήλως τὰ πρόσωπα, νὰ ἐπιμελῇ-
ται τὴν σκηναὴν ἀπὸ τῆς γλώσσης — τῆς σήμερον
γελοίας σκηρικῆς γλώσσης — μέχρι τοῦ ἐλαχίστου
διακόσμου. Δυστυχῶς οἱ ἠθοποιοὶ μας εἶνε ἐγκατα-

ΤΟΙΜΕΝΕΣ ΕΝ ΣΤΥΜΦΑΛΙΑ

λελειμμένοι εἰς τὴν τύχην των. Ἀνέρχονται τὴν σκηνὴν αὐτοὶ οὐδὲν ἄνδρες κλίσεως οἱ περισσότεροι καὶ μόνον δι' ἑλλειψιν ἄλλης ἐργασίας· τὰ πρὸς διδασκαλίαν δράματα τὰ ἐκλέγουσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἢ ἄνθρωποι ἀναμειγνύμενοι κατὰ κακὴν μοῖραν εἰς τὰ θεατρικά, ἀλλ' ὅχι περισσότερον τῶν ὑπὸ τὴν προστασίαν των δῆθεν ἡθοποιῶν κατηρτισμένοι· αἱ μεταφράσεις των εἶνε οἰκτρὰ συνυφάσματα ἐκ τῶν μᾶλλον ἀκαλαισθήτων καὶ ἀναρμόστων φράσεων· τὰ δὲ πρωτότυπα ἔργα, τὰ ὅποια τοὺς τυχαίνουσιν, εἶνε, ἐκτὸς σπανιωτάτων ἐξαιρέσεων, στερημένα ὅλων τῶν προσόντων τῶν δυναμένων νὰ ἀνταδίσκωσιν ἀληθῶς τὸν ὑποκριτὴν καὶ νὰ μορφώσῃ τὴν περὶ τὴν ὑπόκρισιν καλαισθησίαν του. Τέλος, ὡς νὰ μὴ ἐφθάναν τὰ τόσα κακά, τοὺς ἡθοποιούς μας διαίρουσι πάθῃ καὶ μίσῃ λυσσώδη καὶ μικροσυμφέροντα καὶ μικροφιλοδοξίαι· εἶνε δὲ ὡς ἐκ τούτου κατακερματισμένοι εἰς πέντε θιάσους, ἐν τῇ ὁλομείλῃ των ἀνυποφόρους, ἐν ᾧ μόλις θὰ ἐδύναντο νὰ ποτελέσουν ἓνα ὑποφρόν.

*

Μετὰ τὴν τοιαύτην γενικῶς ἀνωμολογημένην κατὰστασιν, δὲν εἶνε διόλου ἀπορίας ἄξιον τὸ ὅτι ἐκ τῆς πληθύος τῶν ἐχόντων σήμερον ἀξιώσεις σκηνηκῶν καλλιτεχνῶν, ἐὰν ἐξαιρέσωμεν τὸν Παντοπούλου ἓνα, τὴν Παρασκευοπούλου δύο καὶ τὸν πάντοτε ἀτυχῆ Λεκατσὴν τρεῖς, ὅλοι οἱ ἄλλοι μένουσιν μὲ τὰς ἀξιώσεις των. Ἐὰν κρίνωμεν μὲ ὀλιγωτέραν αὐστηρότητα ἢ μὴ πορροῦμεν ἴσως νὰ ξηλώσωμεν εὐφήμου μνείας καὶ τινὰς ἐκ τῶν ἄλλων, ὅχι βέβαια τῶν ἀδιορθώτων γηραιῶν συνταξιούχων τῆς σκηνῆς, ἀλλὰ τῶν νεω-

τέρων καὶ ἀπειροτέρων. Ἀλλ' ἔπειτα τί μένει, σὺν παρακολῷ· Χᾶος ἄμορφον καὶ ἀκατονόμαστον, ἀξιώσεις καὶ ὑπεροψία, ἀρεταὶ μεμονωμέναι καὶ ἀκαλλιέργητοι, ἐλαττώματα πλειούηφοντα καὶ ἐν σατανικῷ ἀλαλαγμῷ συνορχοῦμενα, ἡθοποιοὶ μὴ περαιοῦντες τιμὴν οὔτε εἰς ἑαυτοὺς οὔτε εἰς τὸ ἐπαγγέλμα, ἄλλοι μὲν ἔχοντες ἴσῃ τινὰ φυσικῆς κλίσεως, καταπνιγόμενα ὑπὸ τῶν ἀκανθῶν τῆς ἰδίας ἀμαθείας, ἄλλοι δὲ ἀδυνατοῦντες δι' ἐσπευσμένης τινὸς ἀρπακτικῆς προπαιδείας νὰ κρύψωσι τὴν φυσικὴν αὐτῶν ἀνικανότητα... Ἀλλὰ μήπως καὶ οἱ ἐξαιρητέοι εἶνε τέλειοι καλλιτέχναι; Καὶ μήπως ὅς οὗς ὅρους διάγουσιν εἶνε δυνατόν νὰ εἶνε; Τί γενναῖον περιμένει κανεὶς ἀπὸ τὴν ἰδιοφυίαν τοῦ Παντοπούλου τὴν ἀπαράμιλλον, ὅταν κατατρίβεται τόσα ἔτη τόρᾳ ἀγόνως εἰς παιδαριώδη κωμειδύλλια, καὶ ὅταν δὲν λυτροῦται πρὸς στιγμὴν ἐξ αὐτῶν παρὰ διὰ νὰ ἐμπέσῃ εἰς τραγικὰ μέρη δραματικοῦ κινουῦντα τὸν... γέλωτα τῶν θεατῶν; Ἡ τί ἔρχον νὰ ἐλπίσης ἀπὸ τὴν Παρασκευοπούλου, τὴν νευρικὴν φύσιν τῆς γεννημένης καλλιτέχνιδος μὲ τοὺς σπινθηροδόλους ὀφθαλμούς, ὅταν τὴν περιστοιχίζῃ θιάσος νευροσπάστων ἱσταμένων ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὡς εἰ ἐκπλήκτων καὶ ἀπεσβολωμένων πρὸ τῆς μαγικῆς ἐκείνης λάμπσεως;

Ἐγὼ τουλάχιστον νομίζω ὅτι οὐδέποτε θὰ ἐμφανισθῶσιν ἐν ὅλῃ των τῇ δυνάμει οἱ ὀλίγοι μας καλλιτέχναι, οὔτε ἄλλοι πλησίον των ὃ ἀνταδίσκωσιν, ἐφ' ὅσον δὲν τίθενται ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν κηδεμονίαν τῶν πεφωτισμένων, τῶν ἱκανῶν νὰ ποδηγετήσωσι τὸ θέατρον, καὶ ἐφ' ὅσον δὲν συνεννοῦνται νὰ συνεργασθῶσιν εἰς ἓνα θιάσον ἐκ τῶν πρωτεύον-

των στοιχείων, ὅχι ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἡθοποιοῦ ἀλλὰ λογίου ἢ λογίων, θιάσον μελετῶντα πρῶτον καὶ κατόπι παριστάνοντα, ἔχοντα δὲ ὡς μέλημα κύριον ὅχι μόνον τὸ τί θὰ παριστάνῃ ἀλλὰ καὶ πῶς θὰ παριστάνῃ. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ σωτήριος αὕτη ἀπόπειρα δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ γίνῃ καὶ νὰ καταλήξῃ ἐκεῖ ἡ εὐδαίμων ὥθησις, ἡ ὁποία τελευταίως ἐδόθη εἰς τὴν ἐλληνικὴν σκηνήν.

*

Διότι εἶνε ἐπὶ τέλους καιρὸς νὰ μάθῃ τὸ ἀναξιοπαθεῖν αὐτὸ κοινόν, τοῦ ὁποίου ἕως τῶρα ἐφρόντισαν μόνον πῶς νὰ συμμαζεύουν τὸν παρᾶν, ὅτι τὸν παρᾶν αὐτὸν ἴσα-ἴσα ἤμπορεῖ νὰ τὸν ἐξοδεύῃ καὶ καλῆτερα. Εἶνε καιρὸς νὰ μάθῃ τὸ κοινὸν αὐτὸ τὸ ὀργῶν πρὸς τὴν πρόοδον, ἀλλ' ἀμαθὲς ἀκόμη καὶ τυφλόν, ὅτι ἐκτὸς τῶν Ῥακοσυλλεκτῶν καὶ τῶν Μυλωνάδων, ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ἔργα δραματικὰ ξένα, τὰ ὁποία, ὅταν βεβαίως παριστάνονται ὅπως πρέπει, ἀφίνουν κάτι μέσα εἰς τὴν ψυχὴν ὅχι μικρόν, τὸ ἐκ τῆς ἀληθοῦς καλλιτεχνικῆς ἀπολαύσεως ἀνεκτίμητον ὄφελος· ὅτι μεταξὺ τῶν νέων μας συγγραφέων καὶ ποιητῶν, τοὺς ὁποίους τὸ κοινὸν αὐτὸ ἀγαπᾷ ἤδη γράφοντας, ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ἱκανοὶ νὰ καλλιτεργήσουν τὸ θέατρον, ὅταν ἐκδιωχθῶσιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ οἱ ἀνάξιοι, καὶ εἰς τοὺς ἀξίους παραχωρηθῇ ἡ ἀρμόζουσα θέσις· καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ μείνῃ καταδικασμένον αἰωνίως νὰ μειδιᾷ μυκτηριστικῶς καὶ νὰ εὐφρολογῇ εἰς τὰ λεγόμενα τραγικὰ μέρη, οὔτε νὰ ἐκσπᾷ εἰς βάνουσον γέλωτα πρὸ θεαμάτων δῆθεν κωμικῶν, τὰ ὁποία μόνον τὴν φρίκην τοῦ θά κοινοῦν, ὅταν μίαν ἡμέραν θάναπτυχθῇ.

ΑΝΤΙΑΛΛΟΣ

Αἱ φυλακαὶ τοῦ Ναυπλίου

Τὸ Μπουρτζι

— "Ἀχ τί χιλιόκαλλη σπηλιά νὰ κρύβῃ τέτοιο δράκο! . . .

"Ὅταν γιὰ πρώτη φορά, τὴν ὥρα ποῦ ὁ σιδερόδρομος ἐδιάβαινε 'ς τὴν Τίρυνθα κ' εἶχα ἀριστερὰ μου τοὺς ἄσπρους βράχους τοῦ Προφητηλιά καὶ ἀντίκρου μου τὸ Παλαμῆδι καὶ τὸν Ἴτσ-Καλέ με τὴν πόλι κάτω, εἶδα καὶ δεξιὰ μου τὸ μικρὸ θαλασσόπυργο, ἀρροστεφάνωτον ἀπὸ τὰ κύματα τοῦ κόρφου, χρυσοβαμμένον ἀπῶνα ἡλιοστάλακτὸ σύγνεφο, με τοὺς χιονάτους γλάρους ἐπανωθιὸ καὶ τὴ χιλιόχρωμη στερεὰ γύρω του πέρ' ἀπὸ τὰ γαλιανα νερά, ὠμορροπὸν σάν οὐρανοκατέβατο πολυκάντηλο ποῦ καίει νυχταμέρα 'ς τῆς ἀρμονίας τοῦτον τὸ ναὸ, ἀστόχαστα ἤρθε 'ς τὸ νοῦ μου ὁ στίχος ποῦ λέγει ἡ Ἰουλιέτα γιὰ τὸν πολυαγαπημένο φονιά τοῦ ἐξαδέλφου της.

— "Ἀχ τί χιλιόκαλλη σπηλιά νὰ κρύβῃ τέτοιο δράκο! . . .

Γιατί ἀλήθεια τὸ Μπουρτζι δὲν ἔχει τίποτε ἄγριο ἐπάνω του εἴτε περίγυρα. Δὲν εἶνε κάστρο

φοβερὸ καὶ μέγα ἀπὸ κείνα ποῦ χάσκουν μέρα νύχτα κ' εἶν' ἔτοιμα μὲ τῆς ἐπάλξεις των ν' ἀρπάξουν τὰ γνέφη, ποῦ σοῦ διηγοῦνται πολέμους καὶ καταστροφές, ποῦ σοῦ δείχνουν μαῦρα αἵματα καὶ ἄσπρα κόκκαλα καὶ σοῦ φέρουν 'ς τὴ μύτη τὴ μυρουδιά τῆς φωτιᾶς καὶ τῆς μπαρούτης καὶ 'ς τὰ αὐτιά σοῦ φέρουν ἄγριες κραυγές καὶ θλιβερὰ ἀναστενάγματα· οὔτε γύρω του ἔχει ἄγρια καὶ μανιωμένα κύματα ποῦ νὰ τὸ μάχωνται καὶ νὰ τὸ δέρνουν νυχταμέρα, ποῦ νὰ θέλουν νὰ τὸ ξεριζώσουν καὶ νὰ τὸ ρίξουν 'ς τὴν ἄβυσσο· οὔτε κρέμεται ἐπανωθιὸ του μαῦρος καὶ ἀραχνιασμένος οὐρανός, ἔτοιμος νὰ τὸ κατακάψῃ μὲ τ' ἀστροπελέκια του. Καὶ αὐτὸ τὸ ἴδιο καὶ ὅλα του περίγυρα εἶνε γλυκόχρωμα καὶ γελαστὰ καὶ πρεπούμενα. Μὲ τὰ σταχτερὰ του τείχη ποῦ φέρουν χίλια χρώματα κάτ' ἀπὸ τὸν ἥλιο, τῆς ἐλαφρὲς ἐπάλξεις του, τοὺς κομψοὺς προμαχῶνες του γύρω καὶ τὸν στρογγυλὸ πύργο ὄρθιο 'ς τὸ κέντρο, μικροκαμωμένο, ἡμερο, σοῦ φέρνει ἀθέλητα 'ς τὸ νοῦ τὸν ὠμορροπελέκητο θαλασσόπυργο τοῦ παραμυθιοῦ, ποῦ ἐκλείει τὴν πεντάμορφη βασιλοπούλα γιὰ νὰ τὴν προφυλάξῃ ἀπὸ τὸ κακόγνωμο φεῖδι· τῆς μοῖρας πῶμελλε νὰ τὴν θανατώσῃ.

Καὶ ὅμως τὸ Μπουρτζι μὲ τὸ νομὰ του μονάχα σοῦ φέρνει τὴ φρίκη περισσότερο παρ' ὅλες τῆς ἄλλες φυλακὲς τοῦ βασιλείου. Γιατί εἶν' ἀλήθεια χιλιόκαλλη σπηλιά, μὰ κρύβει μέσα της δυὸ μισητοὺς δράκους, τοὺς δυὸ δημίους.

*

Ἀπὸ τοὺς καταδίκους εἰς τοὺς δημίους δὲν εἶνε καὶ μεγάλη ἡ διαφορά, οὔτε ἡ ἀπόστασις. Οἱ πρῶτοι ἀνήκουν—μερικοὶ τοῦλάχιστον—'ς τοὺς δευτέρους καὶ οἱ δευτεροὶ στρατολογιοῦνται ἀπὸ τοὺς πρῶτους. Καὶ ἡ Ἀρχὴ ἀκόμη ἐφρόντισε—δὲν ἤξερω ἂν μὲ σκοπὸ εἴτε κατατύχη—νὰ τοὺς ἔχῃ πάντα γειτόνους ἐτούτους μ' ἐκείνους, ὥστε νὰ εἶνε φοβέρα τοὺς παντοτεινὴ καὶ 'ς τὴν ὑπνοφαντασίᾳ τοὺς ἀκόμη νὰ γρινιάζουν σάν τὴ γάτα μὲ τὸ σκύλο.

Εἰς τὸ Μπουρτζι ἐπῆγα μ' ἓνα πολύτιμο φίλο· τόσο πολύτιμο ὅσο καὶ σπάνιο. "Ἀχ τέτοιους φίλους ποῦ νὰ σὲ ἤξερουν πρὶν σὲ ἰδοῦν καὶ σάν τύχη καὶ σὲ ἰδοῦν νὰ χαροποιοῦνται, νὰ σοῦ δείχνουν ὅχι μὲ δουλικὴ κολακεία εἴτε μ' ἐπιπόλαιο θαυμασμό ποῦ σὲ δαιμονίζει ἀντὶ νὰ σ' εὐχαριστῇ ἀλλὰ μὲ μέτρο καὶ φωτεινὴ κρίσι, νὰ σοῦ δείχνουν πῶς σ' ἐννοοῦν καλά καλὰ, τέτοιους φίλους, ἐμεῖς οἱ μαῦροί, δὲν τοὺς ἀπαντᾷμε τόσο εὐκολά. Καὶ δὲν τοὺς ἀπαντᾷμε γιατί αὐτοὶ μετριῶνται 'ς τὰ δάκτυλα. Καὶ αὐτοὶ εἶνε ἀπὸ τοὺς αἰσθαντικούς ἐκείνους νέους, οἱ ὁποῖοι εἶχαν μιὰ φλόγα οὐρανοκατέβατη 'ς τὸ αἷμά τους, ποῦ ἤμπορεῖ ἀπὸ ἄλλες τοῦ βίου συνθήκες νὰ μὴν ἐμεγάλωσε ἀλλὰ καὶ δὲν ἐσθυσε